De betaalbaarheid van sport: meer dan alleen een financiële horde

Dr. Willem de Boer, Associate Lector HAN / projectleider SPRINTS

VSG congres, 23 september 2026

SPRINTS

Agenda

- Introductie SPRINTS project
- Onderzoek naar betaalbaarheid onder burgers
- Kosten als drempel om te gaan/blijven sporten
- Financiële drempel in relatie met andere ervaren beperkingen
- Kosten en betalingsbereidheid van sporters
- Financiële prikkels om (meer) te gaan sporten
- Conclusies & discussie

SPRINTS

Introductie: SPRINTS

Wat is SPRINTS?

- Onderzoeksproject in het kader van MOOI in Beweging (ZonMW), gericht op het *wicked problem* 'De betaalbaarheid van sport staat onder druk'.
- Het hoofddoel van SPRINTS is om nieuwe inzichten te verwerven in de effecten van prijsstelling, prijsdifferentiatie en financiële regelingen op sportdeelname, met het oog op het ontwikkelen van aanbevelingen voor beleidsmakers en sportorganisaties om de sportparticipatie te verhogen.

Introductie: SPRINTS

3 verschillende werkpakketten (WP) met elk hun eigen methodologische invalshoek.

Werkpakketten (WP):

- WP1: Kwantitatief onderzoek naar prijsstelling, prijselasticiteit en betalingsbereidheid.
- WP2: Verdiepende studies rondom bestaande vormen van prijsdifferentiatie, regelingen en prikkels.
- WP3: Experimenten met en onderzoek naar nieuwe vormen voor het wegnemen van 'prijs' als barrière om sporten.

Introductie: SPRINTS

- Wie zijn SPRINTS?
  - Multidisciplinair onderzoeksteam

Radboud University

mulier instituut

HAN_UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

+ werkveldpartijen

Werkveldpartijen

Samenwerkingspartners:

Vereniging Sport en Gemeenten

samen presteren

Platform Ondernemende Sportaanbieders

gemeente Tiel

JEUGD SPORT & CULTUUR FONDS

Spelen, leren en verwonderen

SKOR

Haak aan bij Volwassenenfonds Sport & Cultuur

SPORTIEF GROOT WORDEN

NOC*NSF

OPOR Openbaar Primair Onderwijs Rivierenland

SB SPORTIEF BESTEED GROEP

it's my life

Sport Fryslân

Gemeente Rotterdam

provincie Gelderland

tien organisatieadvies

SSNB DUURZAAM

Overige betrokkenen:

- Kenniscentrum Sport en Bewegen
- SportDataValley
- SPRONG MOOI

Onderzoek naar betaalbaarheid van sport

SPRINTS

Achtergrond

- Wat al bekend is:
  - Sportdeelname is ongelijk verdeeld naar opleiding en inkomen
  - Kosten kunnen een drempel zijn, maar staan naast factoren als gezondheid, tijd, energie en passend aanbod
  - Vooral relevant is voor wie betaalbaarheid echt een beperking vormt en wat er (nog meer) nodig is om meer mensen aan het sporten te krijgen.

Doelstelling

- Doel van dit SPRINTS onderzoek is inzicht krijgen in:
  - Betaalbaarheid als (ervaren) drempel om te starten en reden om te stoppen
  - Verschillen tussen sociaaleconomische groepen
  - Financiële en niet-financiële drempels en de stapeling van beperkingen
  - De rol van prijs en financiële prikkels of regelingen voor sportdeelname

Onderzoeksopzet en data

- Online vragenlijst via het LISS-panel uitgezet in november 2025
- Ruim 2000 respondenten van 16 jaar en ouder
- Huishoudens met een laag inkomen bewust extra benaderd
- Analyses zijn beschrijvend en ongewogen
- Uitkomsten tonen patronen, geen exacte landelijke prevalenties
- DCE uit dezelfde vragenlijst wordt apart gerapporteerd

Kosten als drempel om te gaan/blijven sporten

SPRINTS

Kosten niet de grootste reden/drempel voor stoppen

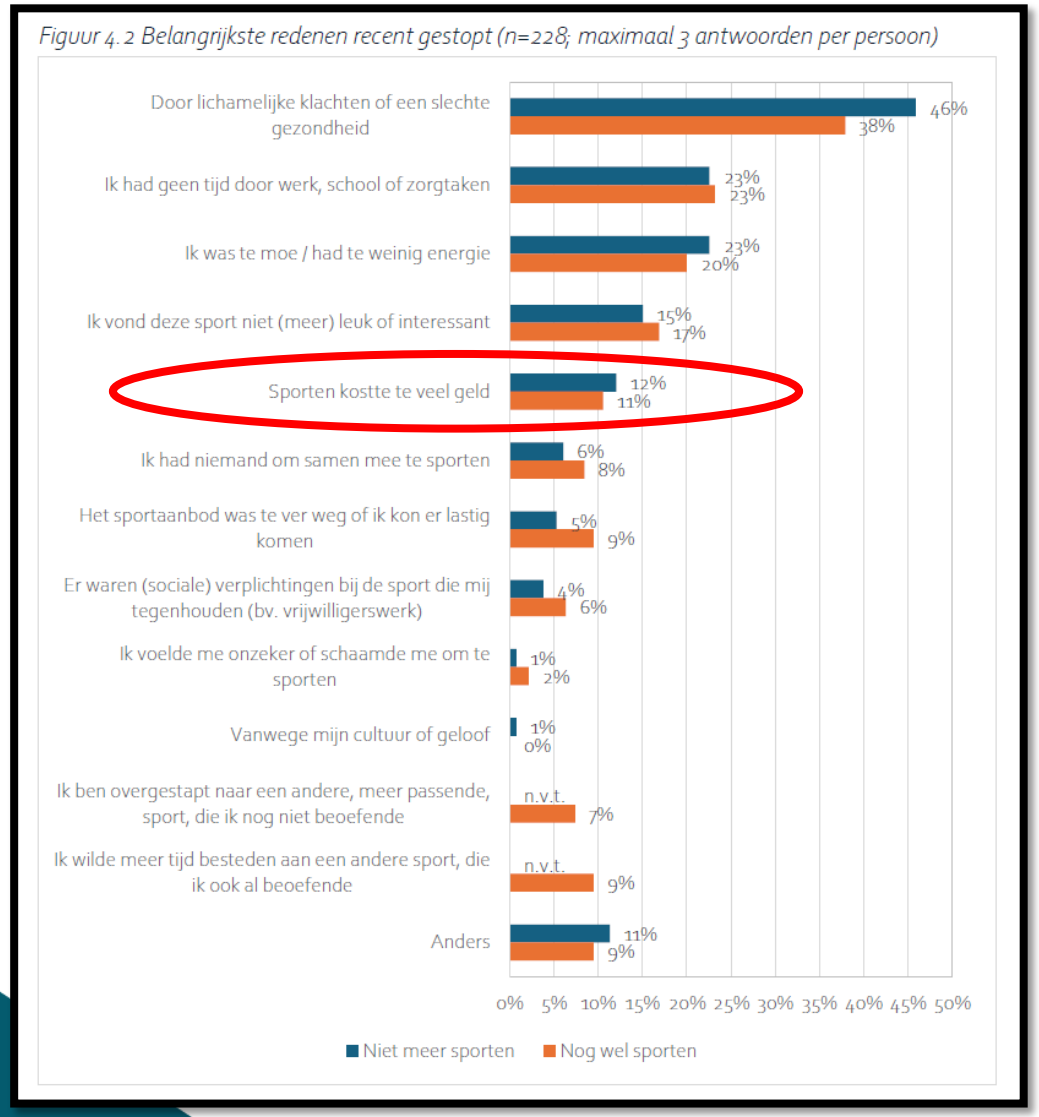

Kosten niet de grootste reden/drempel voor starten

Tabel 4.6 Voor de sport die u het meest aanspreekt, hoe betaalbaar of onbetaalbaar schat u deze sport in voor uzelf? Antwoorden van niet-sporters (n=703)

Sport	Alle niet-sporters (n=703)		Alleen niet-sporters met intentie om binnen 3 maanden te starten of er over nadenken om te starten (n=326)	
	(zeer) onbetaalbaar	(zeer) betaalbaar	(zeer) onbetaalbaar	(zeer) betaalbaar
Fitness, individueel	10%	64%	10%	59%
Wandelsport	0%	91%	0%	100%
Zwemmen / waterpolo	17%	70%	8%	80%
Fitness, in een groep	3%	79%	5%	80%
Yoga	7%	63%	7%	73%
Tennis	0%	92%	0%	87%
Voetbal	4%	78%	8%	92%
Hardlopen / joggen	9%	82%	0%	82%
alle sporten	**8%**	**75%**	**9%**	**73%**

In de tabel ontbreekt de categorie 'neutraal', waardoor de percentages niet optellen tot 100%.

Kosten niet de grootste reden/drempel voor **starten**

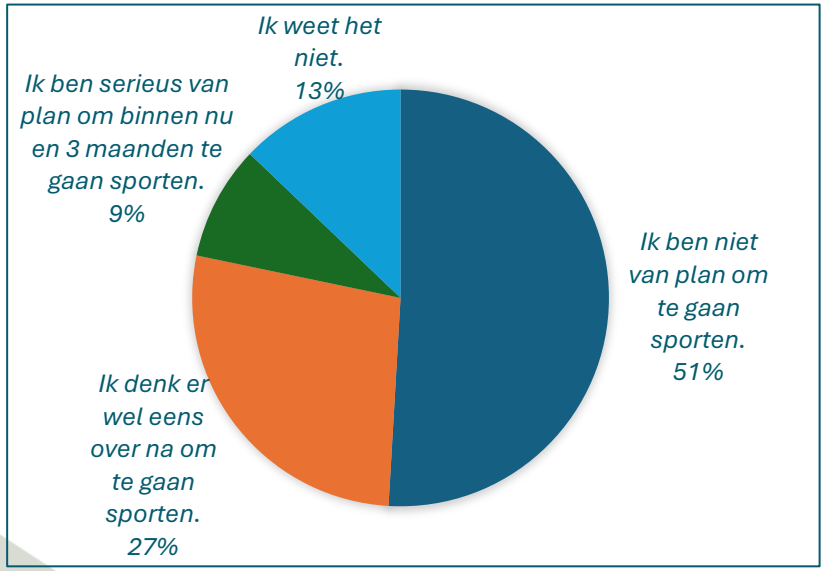

Tabel 4.6 Voor de sport die u het meest aanspreekt, hoe betaalbaar of onbetaalbaar schat u deze sport in voor uzelf? Antwoorden van niet-sporters (n=703)

Sport	Alle niet-sporters (n=703)		Alleen niet-sporters met intentie om binnen 3 maanden te starten of er over nadenken om te starten (n=326)	
	(zeer) onbetaalbaar	(zeer) betaalbaar	(zeer) onbetaalbaar	(zeer) betaalbaar
Fitness, individueel	10%	64%	10%	59%
Wandelsport	0%	91%	0%	100%
Zwemmen / waterpolo	17%	70%	8%	80%
Fitness, in een groep	3%	79%	5%	80%
Yoga	7%	63%	7%	73%
Tennis	0%	92%	0%	87%
Voetbal	4%	78%	8%	92%
Hardlopen / joggen	9%	82%	0%	82%
alle sporten	8%	75%	9%	73%

In de tabel ontbreekt de categorie 'neutraal', waardoor de percentages niet optellen tot 100%.

… maar niet voor iedereen.

Figuur 4.4 Aandeel niet-sporters dat inschat dat de sport die het meest aanspreekt '(zeer) onbetaalbaar' is, naar inkomensniveau (n=703) en huishoudsituatie ten aanzien van armoede (n=522).

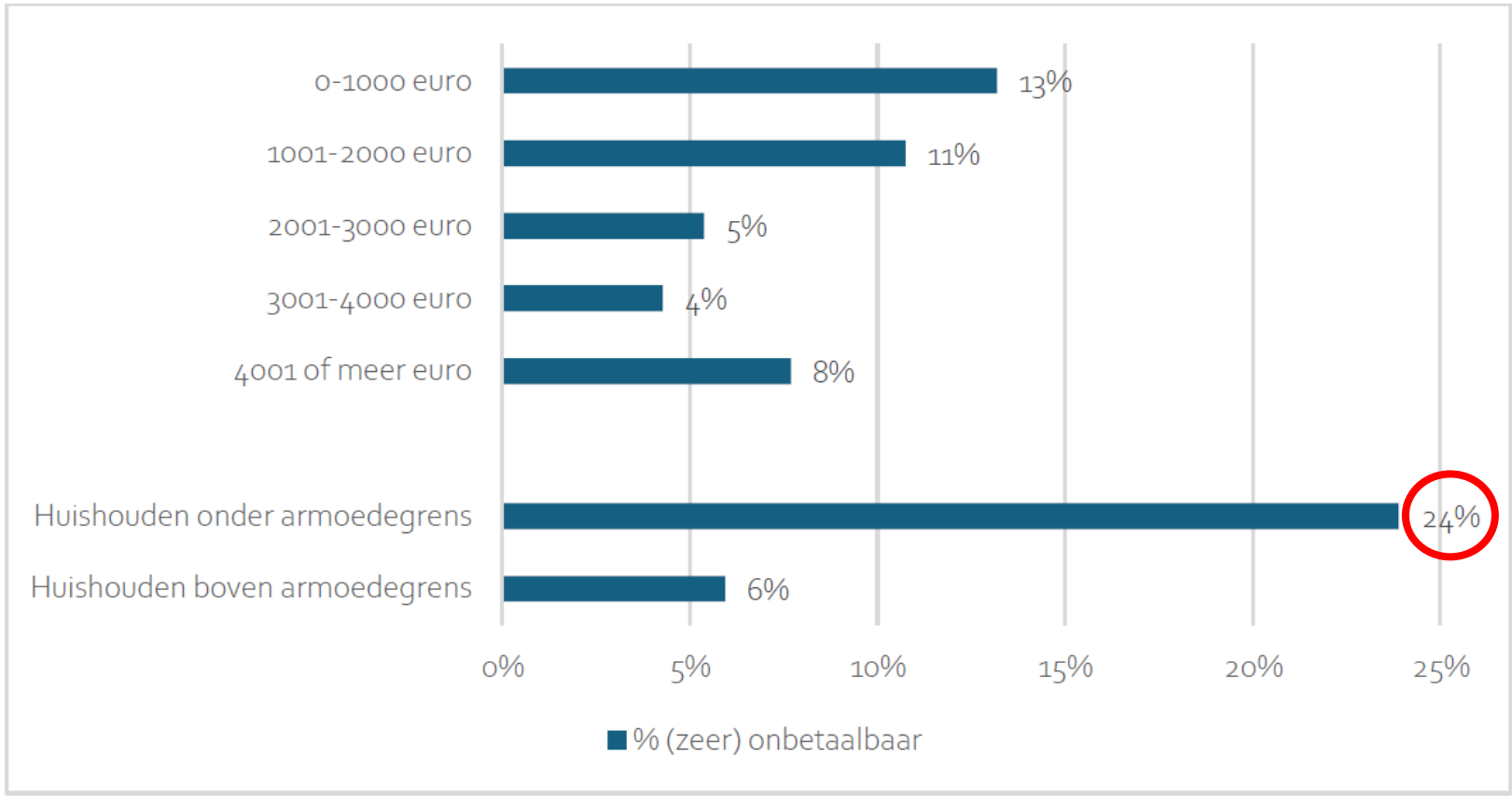

Financiële drempel in relatie met andere ervaren beperkingen

SPRINTS

Voorwaarden/beperkingen t.a.v. sportdeelname

Tabel 5.1. Onderzochte voorwaarden voor sportdeelname en de bijbehorende stellingen

Voorwaarde	Stelling
Financiële ruimte	Ik kan het me financieel veroorloven om deel te nemen aan het sportaanbod dat het best bij mijn wensen past.
Fysieke fitheid	Ik voel me fysiek fit genoeg om de sport te doen die ik zou willen doen.
Mentale en plan-matige ruimte (rust)	Ik heb de rust om sporten in mijn leven in te plannen.
Ervaren sportvaardigheid	Ik beschouw mezelf als vaardig genoeg om met plezier te kunnen sporten.
Beschikbare tijd	Ik heb voldoende tijd om te gaan sporten
Informatie-voorziening	Ik weet goed hoe ik informatie kan vinden als ik een (nieuwe) sport wil proberen.
Zich geaccepteerd voelen	Ik voel me geaccepteerd op de meeste sportplekken in de buurt.
Sportieve sociale omgeving	De meeste mensen die belangrijk voor mij zijn (bijv. familie, vrienden, collega's) doen regelmatig aan sport.

Voorwaarden/beperkingen ongelijk verdeeld

Figuur 5.1. Antwoorden op stellingen over voorwaarden om te kunnen sporten (n=2.059)

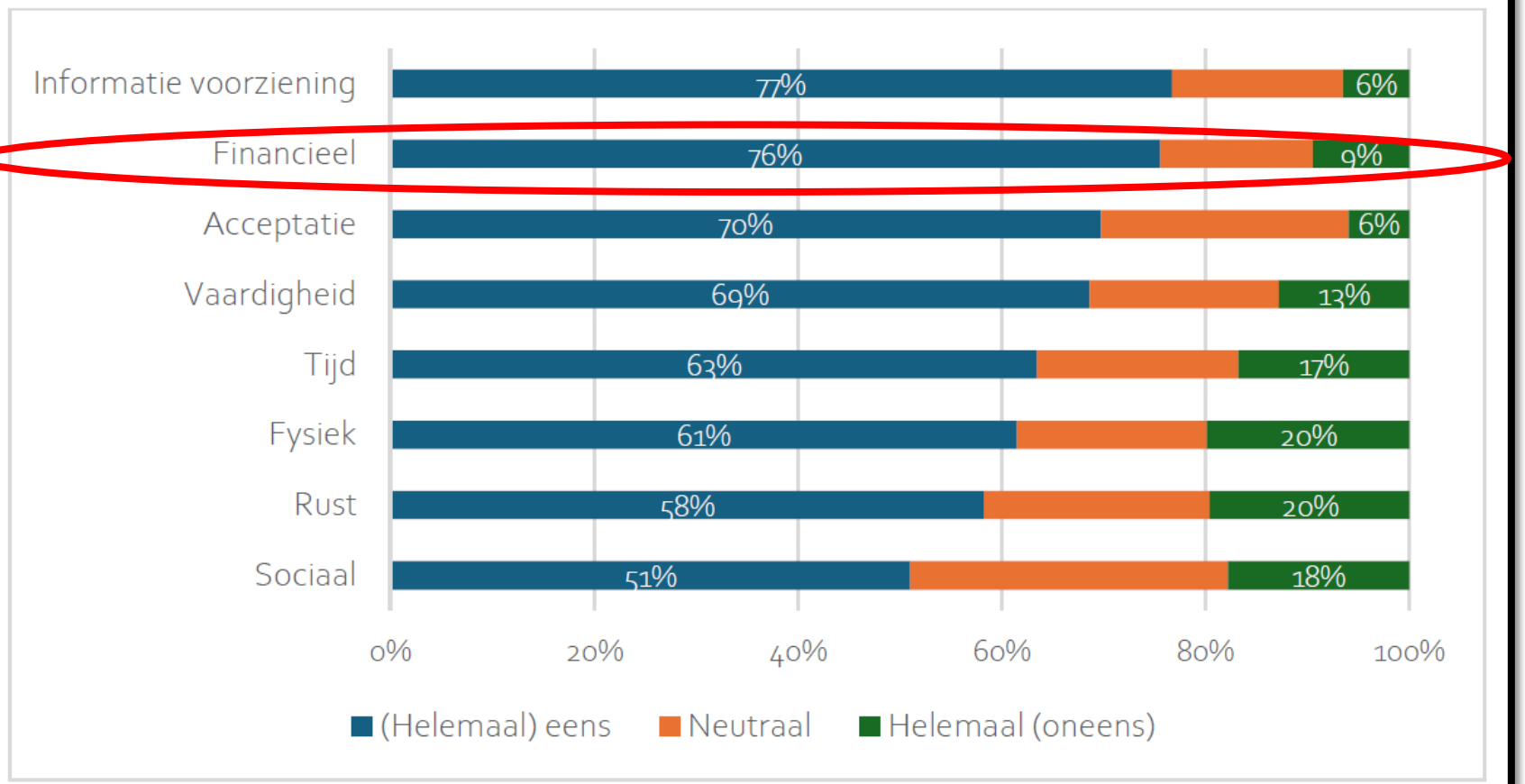

Voorwaarden/beperkingen verschillen en ongelijk verdeeld

Tabel 5.3. Verdeling van het aantal ervaringen beperkingen waaraan een gebrek wordt ervaren onder sporters en niet-sporters (n=2.059)

Aantal ervaren beperkingen	Sporters	Niet-sporters
0	70.4%	31.8%
1	17.8%	19.2%
2	7.4%	21.1%
3	2.7%	15.4%
4	1.2%	6.9%
5	0.1%	2.5%
6	0.3%	1.3%
7	0.1%	0.6%
8	0.1%	1.2%
Gemiddelde	0.49	1.69

68%

47%

Vooral armoede belangrijk bij financiële capaciteit

Figuur 5.6. Aandeel personen dat onvoldoende financiële ruimte ervaart voor passend sportaanbod, naar persoonlijk inkomen.

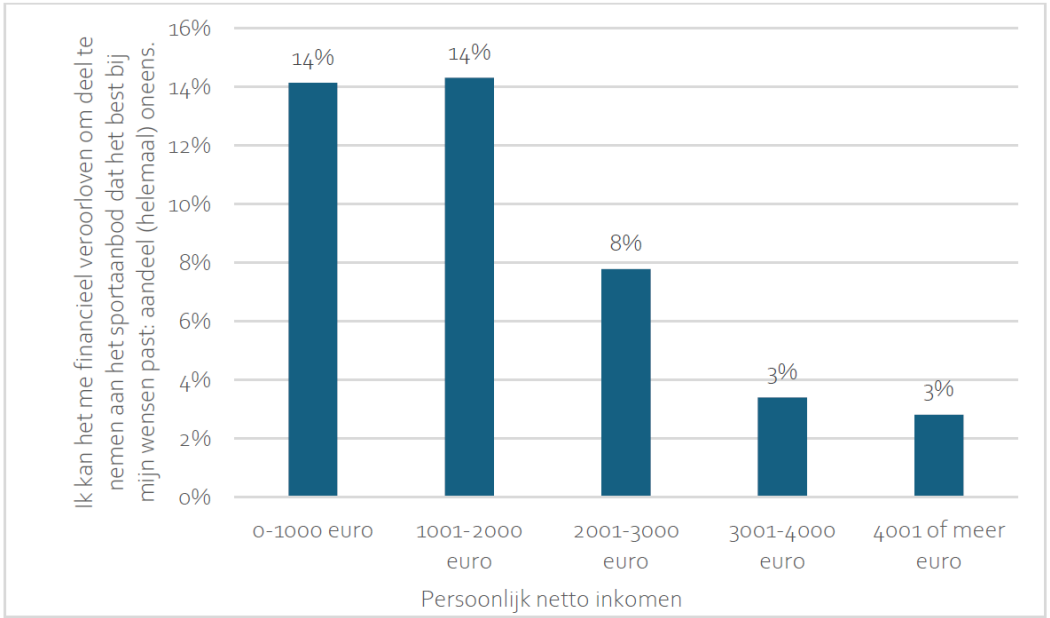

Figuur 5.7. Aandeel personen dat onvoldoende financiële ruimte ervaart voor passend sportaanbod, naar armoedestatus van het huishouden

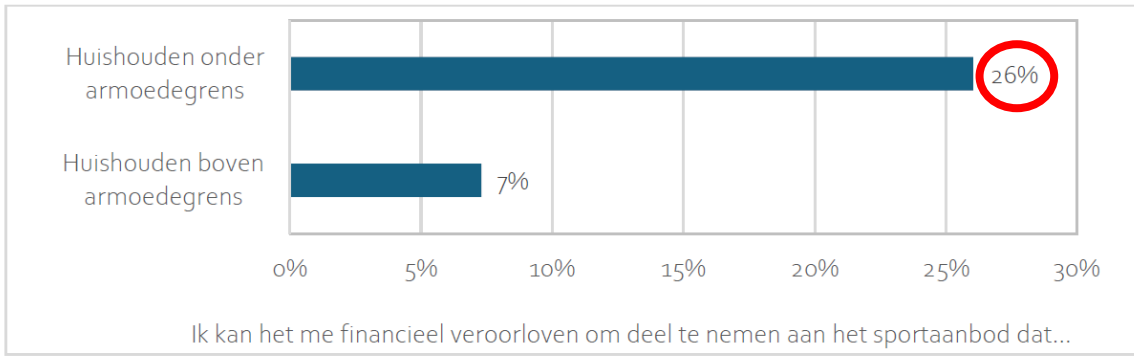

Financiële beperking komt bijna nooit alleen

Tabel 5.4. Verdeling aantal aanvullende beperkingen waaraan een gebrek wordt ervaren, naar ervaren financiële ruimte (n=2.059)

Aantal ervaren beperkingen (excl. financieel)	Personen die zich wél financieel veroorloven kunnen om deel te nemen aan het sportaanbod dat het best bij de wensen past. (n=1870)	Personen die zich níet financieel veroorloven kunnen om deel te nemen aan het sportaanbod dat het best bij de wensen past. (n=189)
0	58.3%	11.1%
1	19.3%	29.1%
2	12.0%	22.8%
3	7.0%	14.3%
4	2.7%	6.9%
5	0.6%	6.4%
6	0.2%	3.2%
7	0.1%	6.4%
Gemiddelde	0,79	2,40

89%

Financiële beperking komt bijna nooit alleen

Figuur 5.8. Aantal aanvullende beperkingen naar ervaren financiële ruimte voor passend sportaanbod

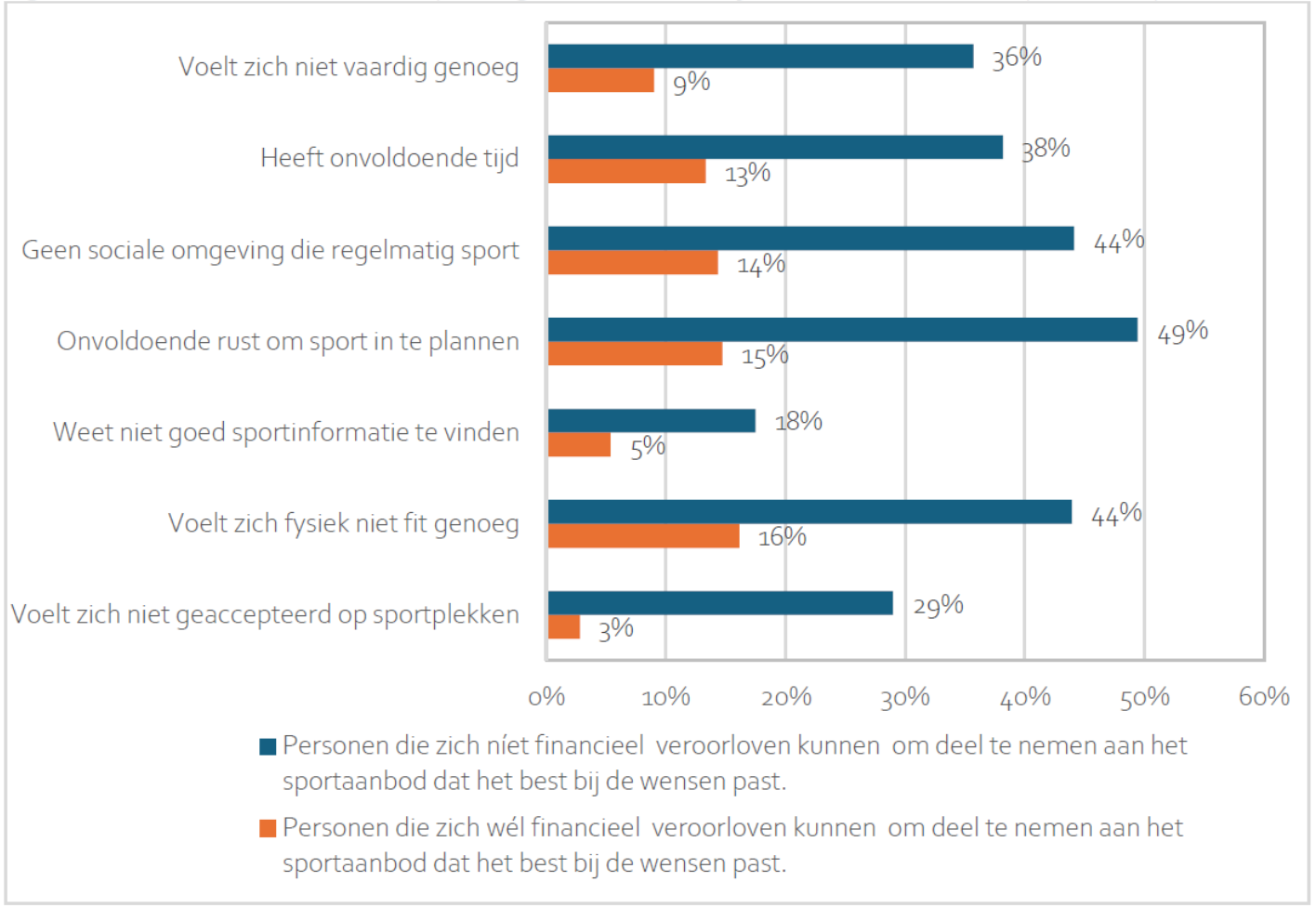

Met name armoede voorspeller financiële beperking

Tabel A.1. Regressieanalyse voor financiële beperking

Afhankelijke variable:	Model 1			Model 2		
	Odds ratio	Std. err.	z	Odds ratio	Std. err.	z
Geslacht (man = referentie)						
Vrouw	1.083	0.188	0.46	1.263	0.236	1.25
Leeftijdsgroep (45-54 = referentie)						
16-24	1.477	0.590	0.98	1.804	0.860	1.24
25-34	2.066	0.729	2.06	2.028	0.841	1.71
35-44	1.654	0.570	1.46	1.601	0.643	1.17
45-54	ref.			Ref.		
55-64	0.974	0.318	-0.08	0.840	0.332	-0.44
65+	1.076	0.310	0.25	1.153	0.389	0.42
Opleiding (midden = referentie)						
Laag	1.435	0.282	1.84	1.457	0.327	1.68
Midden	ref.					
Hoog	0.640	0.134	-2.13	0.519	0.120	-2.84
Inkomen (2001-3000 = referentie)						
0-1000	1.432	0.381	1.35			
1001-2000	1.783	0.374	2.76			
2001-3000	ref.					
3001-4000	0.484	0.159	-2.21			
>4000	0.463	0.251	-1.42			
Armoede (boven armoedegrens = referentie)						
Huishouden onder armoedegrens				3.221	0.686	5.49
Constante	0.073	0.023	-8.42	0.068	0.023	-7.93
Observaties	1947			1544		
Pseudo R2	0.057			0.077		

Andere (SPRINTS) onderzoeken wijzen in zelfde richting

eindhoven beweegt

Fitcoins x Eindhoven Beweegt

Leuk dat je meedoet aan Eindhoven Beweegt! Samen zetten we zoveel mogelijk stappen voor een gezondere stad én een goed doel.

Met de Fitcoins-app houd je eenvoudig je stappen bij en verdien je Fitcoins door in beweging te komen. Hoe meer je beweegt, hoe meer Fitcoins je spaart (tot wel 10 per dag!). Tijdens deze campagne kun je jouw Fitcoins inzetten om te stemmen op een goed doel. Zo draag je met iedere stap niet alleen bij aan je eigen gezondheid, maar ook aan een initiatief dat Eindhoven mooier maakt.

Naast de campagne vind je in de app inspirerende artikelen, video's, challenges en praktische tips over beweging, voeding en ontspanning. Zo helpen we je om gezond leven stap voor stap onderdeel van je dag te maken.

Iedere stap telt. Voor jezelf én voor het goede doel.

Doorloop de onderstaande stappen en ga gelijk aan de slag!

Kosten en betalingsbereidheid van sporters

SPRINTS

Huidige kosten sporters lopen flink uiteen

Tabel 6.1. Verdeling van de contributie, overige kosten en totale kosten van sporters, naar sportlocatie

	In openbare ruimte (n=264)	Bij een sport-vereniging (n=280)	Commerciële sportaanbieder (n=416)	Ergens anders (n=170)	Alle sporters (n=1.139)
Contributie					
1e kwartiel (25%)	€ 0	€ 150	€ 304	€ 0	€ 1
Mediaan	€ 0	€ 262	€ 480	€ 100	€ 276
3e kwartiel (75%)	€ 6	€ 447	€ 650	€ 400	€ 500
Overige kosten					
1e kwartiel (25%)	€ 50	€ 20	€ 0	€ 0	€ 0
Mediaan	€ 100	€ 72	€ 50	€ 5	€ 50
3e kwartiel (75%)	€ 250	€ 200	€ 100	€ 80	€ 150
Totaal					
1e kwartiel (25%)	€ 50	€ 224	€ 372	€ 5	€ 165
Mediaan	€ 150	€ 400	€ 532	€ 200	€ 390
3e kwartiel (75%)	€ 350	€ 600	€ 750	€ 460	€ 600
Aandeel contributie = 0	74.2%	3.2%	1.2%	41.3%	24.9%
Aandeel overige kosten > contributie	66.7%	16.4%	2.4%	20.7%	23.6%

Huidige kosten sporters lopen flink uiteen

Figuur 6.1 Uitgaven van sporters aan hun sport in de afgelopen 12 maanden (n=1.139)

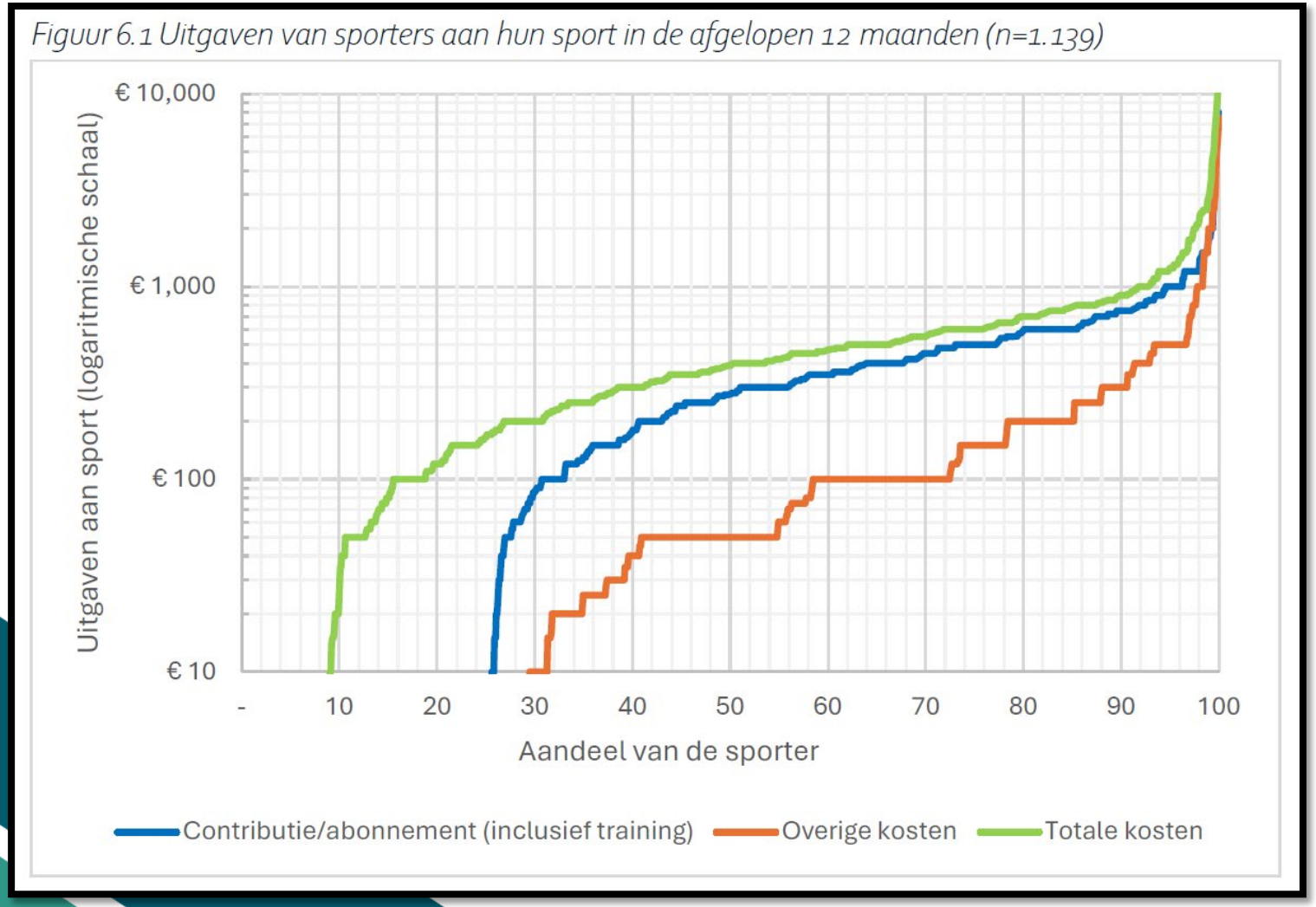

Betalingsbereidheid is beperkt

Tabel 6.3 Maximale acceptatie van prijsverhogingen (alleen sporters met contributie- of abonnementskosten; n=854)

Categorie	Aandeel respondent
Niet bereid om meer te betalen (0%)	11.2%
Maximaal 10%	50.5%
Maximaal 20%	19.7%
Maximaal 30%	8.3%
Maximaal 40%	1.1%
Maximaal 50%	5.6%
Maximaal 75%	0.9%
Maximaal 100%	1.2%
Meer dan 100%	1.4%

Sporters uit een huishouden onder de armoedegrens rapporteren gemiddeld minder ruimte voor een verhoging: 18 procent accepteert naar eigen zeggen geen enkele verhoging en 61 procent maximaal tien procent. Boven de armoedegrens bedragen deze aandelen 11 en 49 procent.

Financiële prikkels om (meer) te gaan sporten

SPRINTS

Financiële prikkels verschillen bij sporters en niet-sporters

Tabel 7.2 Bij welke van onderstaande opties is de kans het grootst dat u (meer) gaat sporten? Maximaal 3 antwoorden mogelijk (n=2057)

	Alle respondenten		Exclusief 'financiële stimulans zal niet helpen' en 'weet niet'	
	Niet-sporters (n=925)	Sporters (n=1.132)	Niet-sporters (n=410)	Sporters (n=867)
Korting op de zorgverzekering	24%	39%	49%	50%
Korting bij de sportaanbieder	21%	40%	45%	52%
Een sportbudget of voucher	15%	23%	32%	29%
Belastingvoordeel	14%	28%	30%	36%
Beloning voor sportgedrag	12%	17%	25%	22%
Vergoeding van de werkgever	10%	20%	22%	26%
Korting op sportbenodigdheden	8%	15%	17%	19%
Weet ik niet	25%	13%	n.v.t.	n.v.t.
Een financiële stimulans zal niet helpen	30%	11%	n.v.t.	n.v.t.

Verschillen tussen inkomensgroepen en armoede opvallend klein.

Prikkels verschillen tussen typen (pot.) starters…

Figuur 7.1 Reacties van niet-sporters op de vraag 'bij welke van onderstaande opties is de kans het grootst dat u (meer) gaat sporten?', naar intentie om te gaan sporten. Maximaal 3 antwoorden mogelijk (n=925)

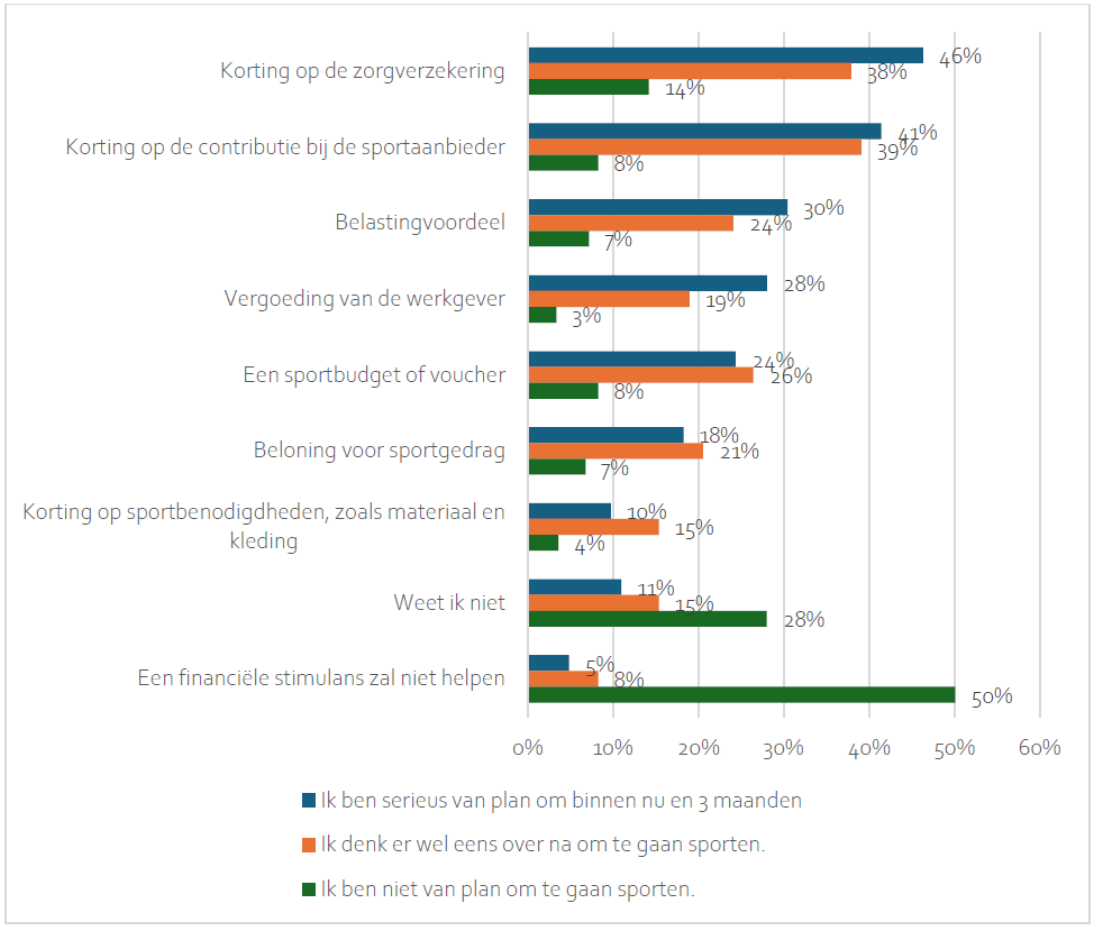

Prikkels verschillen tussen typen (pot.) starters *en stoppers*

Figuur 7.2 Reacties van respondenten die de afgelopen 12 maanden zijn gestopt met een sport op de vraag 'bij welke van onderstaande opties is de kans het grootst dat u (meer) gaat sporten?'. Maximaal 3 antwoorden mogelijk.

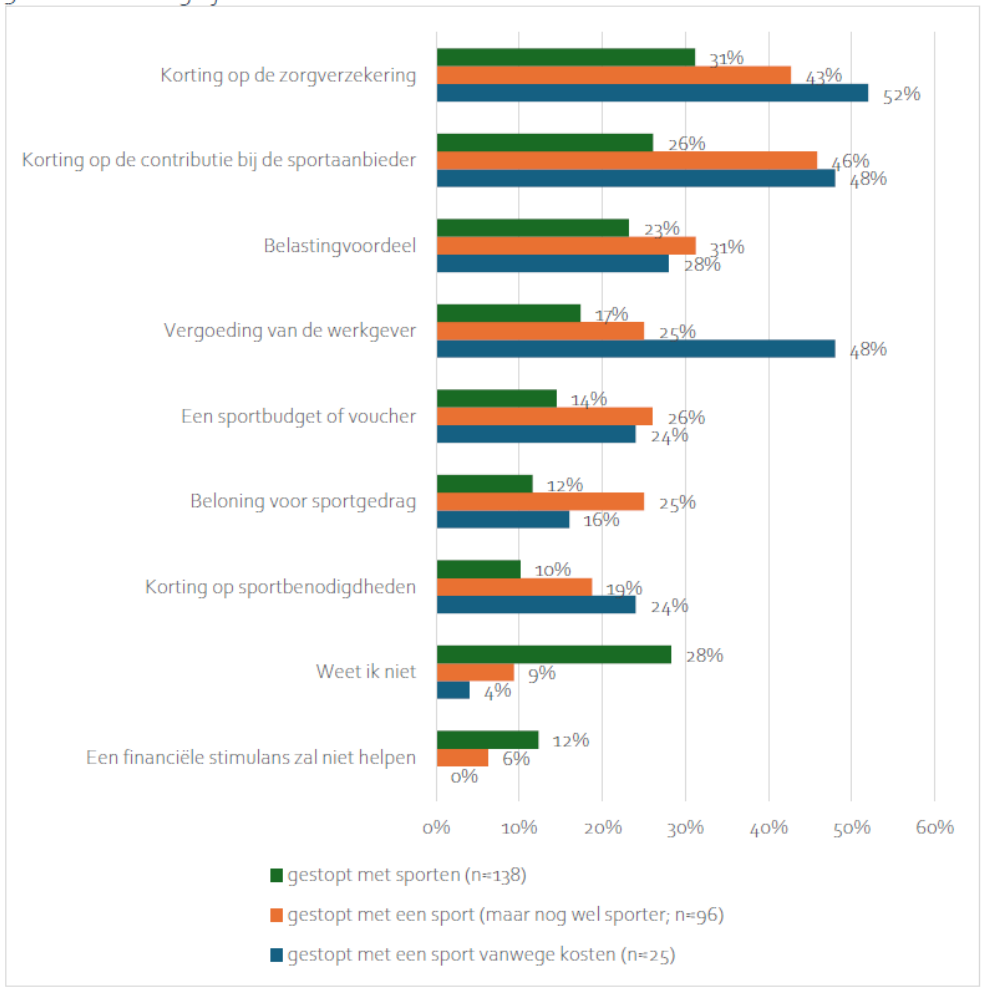

Conclusie en discussie

SPRINTS

Implicaties

- Geen one-size-fits-all aanpak: financiële drempels verschillen sterk tussen groepen
- Gerichte financiële ondersteuning logischer dan generiek prijsverlagingen/regelingen
- Financiële beperkingen gaan vaak samen met andere problemen (gezondheid, tijd, rust, ervaren vaardigheid, sociale omgeving): ook die (gericht) proberen aanpakken.
- Regelingen voor korting op lidmaatschap en zorgverzekering vooral kansrijk bij mensen die wel willen sporten, maar financieel of praktisch worden beperkt

Implicaties voor gemeenten

- Gemeentelijke regelingen (al dan niet i.c.m. Jeugdfonds/Volwassenenfonds) passen bij de behoefte
  - Kennen wel eigen problemen (vindbaarheid, complexiteit, schaamte, etc.)
  - Waarom geen uniforme regeling?
- Financiële drempel verlagen noodzakelijk, maar onvoldoende
  - Sportaanbod veiliger, laagdrempeliger en vriendelijker maken (acceptatie, vaardigheid, sociale omgeving)
- Samenhang van financiële met andere drempels is complex
  - Vraagt om een persoonlijke benadering en vraaggericht maatwerk
  - Meerkrachten, Beweegmakelaars lijken bij uitstek geschikt

Conclusie

Betaalbaarheid is belangrijk,…

maar sportdeelname is méér dan een kwestie van geld!

W.v.t.t.k.

Zijn er nog vragen?

SPRINTS